

మనిషి పోటల జిడ్ కళాశాల

వెల్ రాబువు

KODAK

“చు నాలో రిక్షావాలా, చెక్ దేశపు గని పనిమనిషి, ఐర్లాండున ఓడ కళాసీ, హాట్టైన్ టూట్, జూలూ, నీగ్రో ఖండాంతర నానా జాతులు చారిత్రిక యదార్థ తత్వం వినిపిస్తారూక గొంతుకతో” అన్నారు యువకవి శ్రీ శ్రీ 1930ల్లో దేశ చరిత్రలు గీతంలో. ఓడ రేవులూ, ఓడ కట్టు వాడలూ మానవ చరిత్రలో ప్రాచీన కాలం నుంచీ ఉన్నాయి. శ్రీ శ్రీ ఈ గీతం రాస్తూ పలికిన కవి వాక్కు అప్పటికే అమెరికాల మరొక యువ గాయకుడు నిజం చేశాడు. అతను పాల్ రాబ్స్న్, అతని గానంలో ఆ పాట, ఒక అమెరికన్ క్లాసిక్ అయింది అది “బిల్ మాన్ రివర్” పాట. సరుకులు ఓడల లోకి, ఎత్తడం, ఓడల నుంచి దించడం, జరిగే పనిని “స్టీవీడోరింగ్” అని ఆ రేవు కార్బూకులను స్టీవెడోర్ వర్కర్స్ అని పిలుస్తారు వీరు ఓడల దగ్గరా, ఓడలలోనా పని చేస్తారు. మిసిసిపి పైగల ఓడ రేవు రాటర్ డామ్లో పని చేసే కార్బూకుల మాన్ కోల్డాసం కోసం “పో బోట్” అనేది కొందరు పాటగాళ్ళు, అటగత్తెలతో ఓడల దగ్గరకు వెళ్లి వారికి పని మధ్య విరామ కాలంలో వినోదం కల్పించడం కోసం తిరుగుతూ ఉండేది. ఆ బోట్లో కూచుని పాల్ రాబ్స్న్, ఈ “బిల్ మాన్ రివర్” పాట పాడాడు 1928లో. పో బోట్ పేరిట 1930ల్లోతీసిన సినిమాలో కూడా పాల్ ఈ గీతానికి స్వరం ఇచ్చి నటించాడు. శ్రమ సంస్కృతిలో నల్ల వాళ్ళ పని బరువులు, తెల్ల వాళ్ళ కులాసాలు తెలుపుతూ, సాగే పాట ఇది.

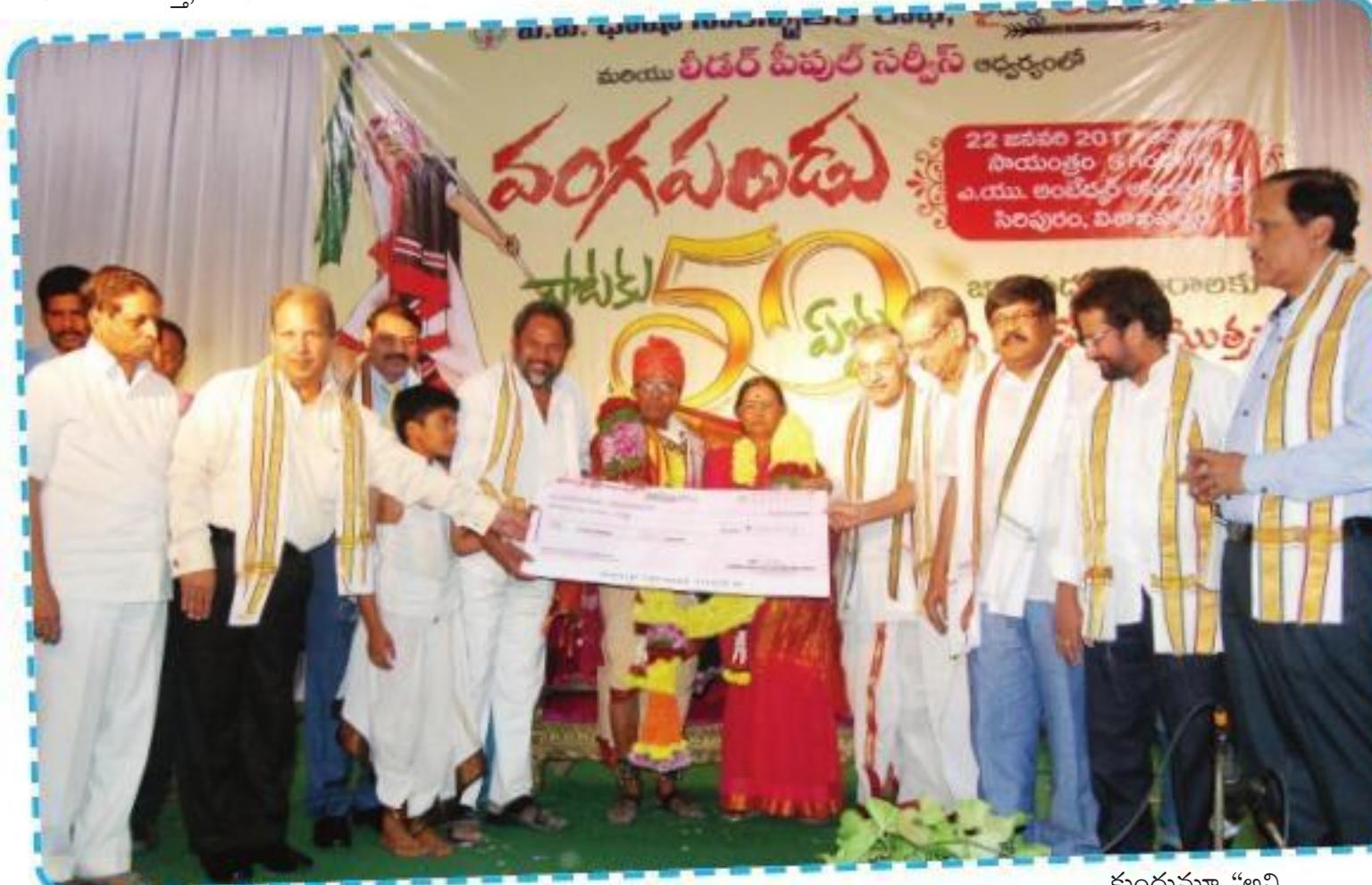
మన భారతీయ సంస్కృతిలో నదులు స్త్రీలింగంగా, సాగరుడు పురుషుడుగా భావించి రాయడం ప్రధాన ధర్మం. అయితే పడమటి సాహిత్యంలో, ఇలా ఉన్నట్టు లేదు. మిస్సిసిప్పి నదిని ఒక ముసలి వానితో పోల్చి ఈ పాట రాయడం, పాడడం జరిగాయి. ఇబ్బంది పెట్టే, చాదస్తపు ముసలి వాడిని “బీల్ మాన్ రివర్” అని పిలవడం అమెరికన్ మాండలికంలో ఉన్నది. ఓడ కళాసీగా పాల్ రాబ్సన్ తొంబై ఏళ్ల కిందట పాడిన పాట ఇది. జెరోమ్ కిమ్ రచన, పెద్దగా చదువులు లేని నల్ల కూలీల యాస ఆంగ్లంలో ఉంది. దాని తెలుగు అనువాదం కొంత (ఉన్నాడొక ముసలి నదోడు మిస్సిసిప్పి / ఉండాలనుంది నాకూ తన వలె మనసిప్పి / లోకానికి కష్టాలుంటే తనకేం పట్టే? / దేశ స్వాతంత్యం లేకున్నా తనకేం పట్టే? / ముసలి నదోడు, ఆ ముసలి నదోడు / ఏదో ఎరుకే తనకి, ఏమీ పలకడంతే /అలా పారుతూ ఉంటాడు గలగలా, ముందుకే సాగుతూ ఉంటాడు మిలా మిలా) పోర హక్కుల ఉద్యమ నాయకుడిగా, నల్లవారికి అమెరికాలో జరిగిన అన్యా యాలను ప్రతిఫలించడంలో, పాల్ అగ్ర శ్రేణి సాంస్కృతిక కార్యకర్త. 1915లో హత్యా నేరం ఆపాదించబడి, ఉరి తీయ బడిన కార్బూక గీతాల కవి జో హిల్ గురించి పాల్ పాడిన గీతం అమెరికాలో చాలా ప్రసిద్ధి పొందింది. “జో మరణించ లేదు, మన మధ్యనే ఉన్నాడు, ఉంటాడు” అని చెప్పే గీతం ఇది. జో తన ఉరికి ముందర “డోంట్ మౌర్న్! ఆర్గనైజ్” అని పిలుపునిచ్చాడు. ఇలాగే చివరి పెలీ గ్రామ్యు కూడా పంపాడు. “సంతాపం వద్దు - సంఘటితం కండి” అన్నది జో సందేశంగా అనేక కార్బూక సంఘాల పత్రికలు, నల్ల జాతి ప్రజల పత్రికలు తరచూ ఉధ్యోధ చేస్తూ ఉంటాయి

ఇప్పటికే. ఓడ కళాసీలు నడుస్తున్న చరిత్రలోని అగచాట్లకు స్వరం ఇస్తారు అని శ్రీ శ్రీ అన్నది, తన కాలానికి నిజం అయింది సుదూర అమెరికాలో. అది మహాప్రస్థాన కాలపు పరిణా మం అయితే, విరసం ఏర్పడ్డ కాలపు పోరాట గీతాల కవిగా మరొక ఓడ కళాసీ, ప్రపంచం మరిచిపోలేని ఓడ పాట రాశాడు. పాల్ రాబ్సన్, వంగపండు రాసినవి రెండూ ఓడ రేవుకు చెందినవే కావడం, ఓడ కళాసీల కళాశీల చైతన్యం గురించి శ్రీశ్రీ ఒక వర్తమాన దర్శనం చేయడం, ఇప్పన్న సాహిత్యంలో మేలిమి ఉదంతాలు.

వంగపండు ప్రసాదరావు 1967లో తన తొలి పాటలతో స్వరాభ్యాసం చేసి నేటికీ యాభై ఏక్షు పూర్తి కావస్తున్నాయి సామాజిక వామక్ష ఉద్యమాలకు ఊతం ఇచ్చేలా పాటలు రాయడానికి, వంగపండుకి తమ ప్రాంతంలో చూసి వచ్చిన నక్కల పోరాట కథలు, దూరాన కాగడాలు పట్టుకు వెళ్లి పోయే పోరు వీరుల కొండలు, వారి వీర మరణాలు ఇప్పన్న తన పుట్టిన ప్రాంతపు సంఘటనలుగా అనుభవంలో ఉన్నవే. పదో తరగతి తప్పి, చిన్న చిత్రకా పనులు జీవిక కోసం చేసి, పొట్ట చేత బట్టుకు విశాఖ వచ్చాడు. ఈ పార్వతీ పురం పాట గాడు. ఇక్కడ విశాఖ రచయితల సంఘంలో శ్రీశ్రీ, రాచకొండ విశ్వనాథ శాస్త్రి, అంగర సూర్యరావు, పురిపండా అప్పల స్వామి వంటి ఉధండులను చూశాడు. శ్రీకాకుళ పోరాట చర్చలు వాడిగా, వేడిగా సాగుతుండే కాలంలో, చదువుకున్న వర్గాలకు సరిపోయే వచన లిఖిత సాహిత్యం పరిమితులను ఎరిగిన ప్రజా కళాకారు లు గద్దర్ బి.నర సింగ రావు, వంగపండు కలిసి, జానపద

విష యార్డులో రోజు కూలీగా
 చేరదం, వీరి ప్రసంగాలు.
 మాటలు వింటూ ఉండ డం, తనకు
 పనికి వచ్చిందని చెప్పారు వంగ పండు.
 “కూడు గుడ్డు లేని కూలీనాలోళ్ళు” తన
 విశాఖ శ్రావిక జీవితపు తోలి పాట గా
 చెప్పారు. విష్వ సాహిత్య వాగ్గేయకారు లుగా,
 మాలిక శక్తి గల గేయ రచనలు చేయడమే
 కాక, తానే స్వయమానా గజ్జు కట్టి ఆడి పాడి,
 పంగపండు ప్రజా సభలో ఒక వరద లాగా
 కమ్ముకునే వాడు. పోరాట శ్రేణుల్లో
 కలవమని వంగపండు రాసిన “ఏం పిల్లడ్డి
 ఎల్లామొత్తవా, ఏం పిల్లో ఎల్లామొత్తవా
 సీకాకుళంలో సీవ కొండకి, సిలకలు కత్తులు
 దులపరిత్తయట, సాలూ రత్తల సువర్ర
 కొండకి - సెవర్ల పిల్లులే
 శంఖమూదెనట”, సుప్రసిద్ధమైన ఈ పాట
 - విష్వవాహ్యాన గానం. జాలరి భాగోతం
 తన ప్రాంతలో విన్న అనుభవం నుంచి తను
 “భూమి భాగోతం” రాసినప్పుడు, ఆ మట్టు, ఎత్తుకునే
 విధానం ఉపయోగించి తాను భూమి భాగోతం
 కాకాని తెప్పారు.

ఆ జాలరి భాగోతాన్ని “పేరు చెప్పగ మేము జాలారి వాల్మయు, సేపా జెల్లలు అమ్మకుందుమూ, ములిగి ములగమూర్తులు పట్టకుందుము, తేలి తెల్ల పరిగలూ పట్టు కుందుమూ, ఇసిరి ఈరిసి పరిగిలూ పట్ట

సామాజిక విషయ నివేదనం దనం ఎక్కువ శక్తివంతంగా చేయవచ్చు అన్నది ఎరిగి, విరసం నేపథ్యంలో సాంస్కృతిక వేదికగా 1972లో జన నాట్య మండలి ఏర్పాటు చేశారు.

వదకగా 1972ల జన న్యూ ఎరడల వర్షాయి చాయ.
హోఫిక సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంప్రదాయం గా,
ఉత్తరాంధ్ర నుంచి వామపక్ష ఉద్యమ
గాయకుడిగా, శ్రీ శ్రీ వంటి వారిచే కోరి మరీ
సభల్లో పాటలు పాడే అవకాశాలు పొందిన
వాడు వంగపండు. వీళ్ళ పాటలముందర మా కాఁ
త్యం ఆకట్టుకోదు జనానికి పాటలే సరైన
సమాచార వాహికలు అని విష్ణవేద్యమంలో
అవగాహన పెరిగిన కాలంలో రాణిం చిన
వారిలో నంగపండు కూడా ఒకరు.

యినే దనం ఎక్కువ శక్తివంతంగా
అన్నది ఎరిగి, విరసం నేపథ్యంలో సాంస్కృతిక
72లో జన నాట్య మండలి ఏర్పాటు చేశారు.
క సాహిత్య, సాంస్కృతిక సంప్రదాయం గా,
త్తురాంధ్ర నుంచి వామపక్ష ఉద్యమ
యకుడిగా, శ్రీ శ్రీ వంటి వారిచే కోరి మరీ
భల్లో పాటలు పాడే అవకాశాలు పొందిన
ాడు వంగపండు. వీళ్ళ పాటలముందర మా కవి
ం ఆకట్టుకోదు జనానికి పాటలే సరైన
మాచార వాహికలు అని విష్ణవోద్యమంలో
వగావాన పెరిగిన కాలంలో రాణిం చిన
ారిలో వంగపండు కూడా ఒకరు.

నాటికలు. కొడవలెత్తరా తమ్ముడా,
 దప్పు పాట, ఓడ పాట, తప్పిడి గుళ్ళు,
 జాలరన్న, రావణా చందనా లో, మాల
 పేట, కోబలి, బుగతోడు- గూడు
 బండి, ఇన్నావా ఈ గీతం, అన్నం
 రైతు, కొదోలు మండి మేము, పైసా
 పాట, ఊరు బంధము,
 ఎలిపోతున్నె, పేదల గాధ, కారా
 యజ్ఞం కథకు గేయ నాటిక,
 అడవి దివిటీలు నాటకం, నాలుగు
 వందల పాటలకు పైగా రచనా,
 గానం, వేల ప్రదర్శనల భూమి
 భాగోతం, వందల
 ప్రదర్శనల సిక్కోలు
 యుద్ధం, వంగపండు ను
 మన కాలపు జన జీవన
 స్వరంగా నిలబెడతాయి.
 ఇక్కడ ప్రస్తావితం అవుతున్న ఓడ పాట
 ఒక వర్కు షాప్ మెలోడీ. ఒక ఓడ కళాసీ, ప్రపంచంలో
 ఎక్కడ ఓడలు కట్టినా, అవి సముద్రం లోనికి వెళ్ళి
 పోయేటప్పుడు, ఆ ఓడ కట్టు వాడల్లోని శ్రామికుల్లో ఉండే
 దుఖం, సంతోషం కలిసి పలి కేలా ఈ పాట
 రాశారు, పాడారు, ఆడారు కూడా. తను మన తెలుగు వాడు

కావడం
విశేషం. ప్రపంచ షివ్
యార్థులన్నిట ఈ గీతానికి
విలువ ఉన్నది. “ఓడా
నువ్వెళ్లి పోకే / మా కండ లన్నీ
పిండి చేసి / నీటిలోనూ కోటలాగా /
ఎముకులోంచి గట్టినాము / ఓడా నువ్వెళ్లి
పోకే” అని సాగే ఈ గీతం తాము కష్టపడి
కట్టిన ఓడ, తమను విడిచి వెళ్లిపోతున్నందుకు
వేదన, తమ పుట్టిల్లు పేరు నిలబెట్టేలా ఆ ఓడ
పలు సముద్రాలు తిరిగి రావాలనే ఆకాంక్ష,
కలగలిసి విచారం, ఆనందం, సంతృప్తి ముప్పిరి
గొనేలా ఈ పాట సాగుతుంది. కొన్ని సినిమాల్లో నటన,
సుద్ధాల హనుమంతు పేరిట ఏర్పాటు చేయబడ్డ
పురస్కారం పొందడం, ప్రస్తుతం అంధ్ర విశ్వ విద్యాలయం
లో గౌరవ లెక్కర్ గా థియేటర్ ఆర్ట్ విభాగంలో
సేవలు అందిస్తున్న వంగపండు, ఆటా పాటకు యాభై ఏళ్ల
ఉత్సవం (పాటా హుషార్) 2017 జనవరి 22న విశాఖ
లో రైటర్ అకాడెమీ తరపున జరుగున్నది.

కొంతమంది పాశ్చాత్య రచయితలు తమ సొంతానికి విలాస విషార నావలు కొనుక్కున్నట్టే, వంగపండు, తమ ప్రాంతంలో తిరగడానికి, చిన్నప్పట్టుంచీ గాడిదలు ఎక్కు సవారీ చేసి, వాటిమీంచి పడిపోయిన పుష్టులమైన అనుభవాల లోంచి, తానూ ఒక గుర్రం కొనుక్కుని, చుట్టూ పక్కల ఊళ్ళన్నీ ఆ గుర్రం మీదనే తిరిగాడు కొన్నేళ్లు. ఇది ఈ ప్రాంతంలో కథలు గా చెప్పుకునే వారు. అడిగాను ఇటీవల, ఈ గుర్రం ముచ్చట. చక్కగా సవారీ చేసే వాడిని అని, గుర్రం చూడడానికి చుట్టూ పక్కల ఊళ్ళ నుంచి జనాలు విపరీతంగా వచ్చి వారని, వారికి మర్యాదలు చేయలేక ఇంట్లోవారు తనకు పెట్టి చీవాట్లు తినే వాడిని అంటూ, అయితే ఆ గుర్రాన్ని అమ్మేసారా అంటే, లేదు ఎందుకు అమ్ముతాను, కొన్నాళ్ళకు ఆ గుర్రం చనిపోయిందని చెప్పారు వంగపండు.

చలం కూడా సౌరిన్ కు చిన్నప్పుడు ఆడుకునేందుకు ఒక గాడిద పిల్లలను కొని ఇచ్చాడట.

వంగపండు లో తన కృషి విలువ, తలకు ఎక్కిపు అహంకృతి కాక, ఒక శిశు ఉల్లాసం కనిపిస్తుంది. సరదాగా కలిసి పారే కొండ వాగు వంటి వాడు ఈ ప్రజా కళాకారుడు. “పాటంబే శివమెత్తిన నయాగరా, పాటంబే శివుని చేతి ధమరు రా” అన్నట్టి ఉద్యమ గీతాలు చెలరేగిన స్వాతంత్ర్యానంతరపు భారత దేశంలోఒక సఫ్ట్‌ర్ హాష్మీ, ఒక గద్దర్, ఒక వంగపండు విలక్షణం గా నిలుస్తారు. ఇక గత శతాబ్దిలో ఈ కళారీల ఓడ కళాసీలు పాల్ రాబ్సన్ పాడిన పాట “బిల్ మాన్ రివర్”, అలాగే వంగపండు పాడిన “ఓడా! నువ్వెళ్లిపోకే” పాట కూడా యు టుయిబ్ లో భిన్న రూపాలలో మానవ సంస్కృతిని ఎరిగేలా మన జ్ఞానాన్ని సుసంపన్నం చేస్తాయి. ఈ పాటలను అంతర్జాలంలో చూడమని కోరుతున్నాను.

లీడర్ హీపుల్ సర్వీస్ ఆధ్వర్యంలో రైటర్స్ అకాడమీ 2017, జనవరి 22న ఏయూలో జీవిత సాఫల్య రికార్డును ఇచ్చిన సందర్భంగా ప్రముఖ రచయిత, కవి, విమర్శకులు దివంగత రామతీర్థ రాసిన వ్యాసం ఇది.

